

ગુજરાત પંચાયત સેવા પસંદગી મંડળ

બ્લોક નં.૨, પાંચમો માળ, કર્મચોગી ભવન, સેક્ટર-૧૦/એ, ગાંધીનગર

જાહેરાત ક્રમાંક:-૦૩/૨૦૨૬-૨૭ ગ્રામસેવક સંવર્ગનો અભ્યાસક્રમ

ક્રમ	અભ્યાસક્રમ	ગુણ	પરીક્ષાનું માધ્યમ
1	General Awareness and General Knowledge	35	Gujarati
	(1) History of India and History of Gujarat 1. ગુજરાતના રાજવંશો; મૈત્રક વંશ, સોલંકી વંશ અને વાઘેલા વંશ 2. ૧૮૫૭નો ભારતનો સ્વાતંત્ર્ય સંગ્રામ- ઉદ્ભવ, સ્વરૂપ, કારણો, પરિણામો અને મહત્વ, ગુજરાતના વિશેષ સંદર્ભમાં 3. ૧૯મી સદીમાં ભારત અને ગુજરાતમાં ધાર્મિક અને સામાજિક સુધારા આંદોલનો 4. ભારતની સ્વતંત્રતા માટેની ચળવળ, ભારત અને વિદેશમાં ભારતીય ક્રાંતિકારીઓ		
	(2) Cultural heritage of India and Gujarat 1. ભારત અને ગુજરાતનો સાંસ્કૃતિક વારસો: કળા સ્વરૂપો, સાહિત્ય, સંગીત, શિલ્પ અને સ્થાપત્ય 2. ગુજરાતનાં મેળા, ઉત્સવો, ખાણી-પીણી, પોશાક અને પરંપરાઓ 3. ગુજરાતની લોકનાટ્ય કળા - ભવાઈ 4. ગુજરાતી સાહિત્ય અને સાહિત્ય સંસ્થાઓ, ગુજરાતના સંગ્રહસ્થાનો અને પુસ્તકાલય 5. ગુજરાતના તીર્થસ્થળો અને પર્યટનસ્થળો	11	
	(3) Geography of India and Geography of Gujarat 1. ભૌતિક ભૂગોળ: ભારત અને ગુજરાતનું ભૂપૃષ્ઠ, મુખ્ય પ્રાકૃતિક વિભાગો, ભૂકંપ, જ્વાળામુખી અને ભૂસ્ખલન, કુદરતી અપવાહ, મોસમી આબોહવાના પ્રદેશો, ચક્રવાત, કુદરતી વનસ્પતિ, રાષ્ટ્રીય ઉદ્યાન અને અભયારણ્ય, જમીનનાં મુખ્ય પ્રકારો, ખડકો અને ખનિજો. 2. ગુજરાતનાં સંદર્ભમાં સામાજિક ભૂગોળ: વસ્તીનું વિસ્તરણ, વસ્તી ઘનતા, વસ્તી વૃદ્ધિ. સ્ત્રી-પુરૂષ પ્રમાણ, સાક્ષરતા, વ્યવસાયિક સંરચના, અનુસૂચિત જાતિ અને અનુસૂચિત જનજાતિ વસ્તી.		

<p>(4) Sports રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય રમતો, સ્પર્ધાઓ અને રમતવીરોનું યોગદાન</p>		
<p>(5) Indian Polity and the Constitution of India</p> <ol style="list-style-type: none"> ભારતીય બંધારણ-ઉદભવ અને વિકાસ, લાક્ષણિકતાઓ, આમુખ, મૂળભૂત અધિકારો અને ફરજો, માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો, અગત્યના બંધારણીય સુધારા, કટોકટીને લગતી મહત્વની જોગવાઈઓ. સંઘ અને રાજ્યના કાર્યો અને જવાબદારીઓ, સંસદ અને રાજ્ય વિધાનમંડળ: માળખું, કાર્યો, સત્તા અને વિશેષાધિકારો, સમવાયતંત્રને લગતી બાબતો ભારતમાં ન્યાયપાલિકા - માળખું અને કાર્યો, ન્યાયિક સમીક્ષા, જનહીત ચાચિકા, બંધારણીય રિટ (Constitutional Writ). બંધારણીય સંસ્થાઓ: સત્તા, કાર્યો અને જવાબદારી વૈધાનિક, નિયમનકારી અને અર્ધ-ન્યાયિક સંસ્થાઓ સ્થાનિક સરકાર. 	14	
<p>(6) Panchayati Raj</p> <ol style="list-style-type: none"> પંચાયતી રાજનો ઇતિહાસ ભારતમાં પંચાયતી રાજને લગત સમિતિઓ પંચાયતી રાજને લગત બંધારણીય જોગવાઈઓ ત્રિ-સ્તરીય પંચાયતી રાજનું માળખું 		
<p>(7) Welfare schemes of Gujarat State and Union Government ગુજરાત રાજ્ય અને કેન્દ્ર સરકારની કલ્યાણકારી યોજનાઓ</p>		
<p>(8) Indian Economy and Planning</p> <ol style="list-style-type: none"> ભારતીય અર્થતંત્ર: સ્વતંત્રતા પૂર્વે અને સ્વતંત્રતા બાદનું ભારતીય અર્થતંત્ર, ભારતીય અર્થતંત્રમાં અત્યાર સુધી થયેલ વિવિધ સુધારાઓ, આયોજન પંચ અને નીતિ આયોગ. કૃષિ ક્ષેત્ર: મુખ્ય પાકો, સિંચાઈ પદ્ધતિ, કૃષિ ક્ષેત્ર સાથે સંકળાયેલ યોજનાઓ, કૃષિ અને ટેકેનોલોજી, કૃષિ અને કૃષિ સાથે સંકળાયેલ ઔદ્યોગિક પ્રવૃત્તિ, શ્વેત ક્રાંતિ, હરિત ક્રાંતિ, જૈવિક ક્રાંતિ, ટકાઉ ખેતી, કૃષિ વિત્તિય નીતિ અને કૃષિ ઉત્પાદનોની ભાવનીતિ, ખાદ્ય સુરક્ષા અને જાહેર વિતરણ. ભારતીય અર્થતંત્રમાં આંતરમાળખું: ઊર્જા, બંદરો, માર્ગો, હવાઈ મથકો, રેલવે, ટેલિકોમ્યુનિકેશન અને આંતરમાળખાં સાથે સંકળાયેલ સંસ્થાઓ 	10	
<p>(9) General Science, Environment and Information & Communication Technology</p> <ol style="list-style-type: none"> રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાએ પર્યાવરણની જાળવણી માટેની નીતિઓ અને સંધિઓ, પર્યાવરણ ક્ષેત્રની મહત્વની સંસ્થાઓ, પર્યાવરણ ક્ષેત્રે સંકળાયેલા મહત્વનાં એવોર્ડ વન અને વન્ય જીવન સંરક્ષણ 		

	<p>3. કલાઈમેન્ટ ચેન્જ (જળવાયુ પરિવર્તન) અને તેને સંલગ્ન બાબતો</p> <p>4. આપત્તિ વ્યવસ્થાપન</p> <p>5. રોજબરોજના જીવનમાં સામાન્ય વિજ્ઞાન (ભૌતિક વિજ્ઞાન, રસાયણ વિજ્ઞાન અને જીવ વિજ્ઞાન), વિજ્ઞાન ક્ષેત્રે થયેલી મહત્વની શોધો અને તેના શોધકો, વિજ્ઞાન ક્ષેત્રે સંકળાયેલા મહત્વનાં એવોર્ડ, વિજ્ઞાન અને ટેકનોલોજી સાથે સંલગ્ન વિવિધ સંસ્થાઓ, પ્રસિદ્ધ ભારતીય વૈજ્ઞાનિકો</p> <p>6. માહિતી અને સંચાર તકનીકો(ICT): તેનું મહત્વ, લાભો અને પડકારો, ઈ-ગવર્નન્સ અને ભારત સંબંધિત નીતિઓ, સાયબર ક્રાઈમ અને સાયબર સુરક્ષા.</p>		
	<p>(10) Current affairs of Regional, National and International Importance વર્તમાન પ્રવાહો: પ્રાદેશિક, રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાની મહત્વની સાંપ્રત ઘટનાઓ</p>		
2	<p>Gujarati Grammar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. રૂઢિપ્રયોગનો અર્થ 2. કહેવતનો અર્થ 3. સમાસ વિગ્રહ કરી તેની ઓળખ 4. છંદ 5. અલંકાર 6. શબ્દસમૂહ માટે એક શબ્દ 7. જોડણી શુદ્ધિ 8. લેખન શુદ્ધિ, ભાષા શુદ્ધિ 9. સંધિ જોડો કે છોડો 10. સમાનાર્થી શબ્દો, વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો 	20	Gujarati
3	<p>English Language and Grammar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tenses 2. Active Voice & Passive Voice 3. Narration (Direct-Indirect) 4. Transformation of Sentences 5. Use of Articles and Determiners 6. Use of Adjectives, Prepositions and Conjunctions 7. Verbs and Adverbs 8. Nouns and Pronouns 9. Use of Idiomatic Expressions 10. Synonyms/Antonyms 11. One Word substitutions 12. Affixes 13. Words that cause confusion like Homonyms/Homophones. 	20	English
4	<p>General Mathematics, Reasoning & Data Interpretation</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. સંખ્યા પદ્ધતિ 	25	Gujarati

	<ol style="list-style-type: none"> 2. સરેરાશ 3. ટકાવારી 4. નફો-ખોટ 5. ગુણોત્તર અને પ્રમાણ 6. ભાગીદારી 7. સમય અને કાર્ય 8. સમય, ઝડપ અને અંતર 9. સાદું અને ચક્રવૃદ્ધિ વ્યાજ 10. સંભાવના 11. ક્ષેત્રફળ અને ઘનફળ 12. ઉમર સંબંધિત પ્રશ્નો 13. લોહીનાં સંબંધ વિષયક પ્રશ્નો 14. તાર્કિક અંકગણિત 15. માહિતીનું અર્થઘટન (કોષ્ટક) 16. શાબ્દિક તર્કશક્તિ 		
5	Questions assessing the requisite knowledge for the job and technical knowledge with regard to the educational qualification	100	Gujarati
	<p>1. સસ્યવિજ્ઞાન કૃષિનો વારસો ; સસ્યવિજ્ઞાનની મૂળભૂત બાબતો ; ખેતીની પદ્ધતિ અને કૃષિ વ્યવસ્થાપન ; પાક ઉત્પાદન ટેકનોલોજી (ખરીફ અને રવી પાક) ; નિંદણ વ્યવસ્થાપનના સિદ્ધાંતો ; જળ વ્યવસ્થાપનના સિદ્ધાંતો ; જૈવિક ખેતીના સિદ્ધાંતો ; વર્મી કોમ્પોસ્ટ</p>	40	
	<p>2. જમીન વિજ્ઞાન અને કૃષિ રાસાયણશાસ્ત્ર જમીન વિજ્ઞાનની મૂળભૂત બાબતો(જમીનની ઉત્પત્તિ, રચના, બંધારણ, સેન્દ્રિય પદાર્થ, સિલિકેટ કલે, જમીનનું જૈવિક તંત્ર); જૈવિક તથા રાસાયણિક ખાતરો અને જમીનની ફળદ્રુપતાનું વ્યવસ્થાપન (જૈવિક ખાતરો, કાર્બન:નાઈટ્રોજન રેશિયો, મહત્વના માપદંડ (કાઈટરીઆ ઓફ એસેન્શિયાલિટી), રાસાયણિક ખાતરો, પોષકતત્વોનું છોડમાં પરિવહન, સૂક્ષ્મ-અતિ સૂક્ષ્મ પોષકતત્વો, ખાતર આપવાની પદ્ધતિઓ); સમસ્યારૂપી જમીન અને તેનું વ્યવસ્થાપન (ગુજરાતમાં ખરાબાની જમીન અને સમસ્યારૂપી જમીનની વહેંચણી, પિયત પાણીની ગુણવત્તા અને ધોરણ, ગુજરાતના વિવિધ એગ્રો ક્લાઈમેન્ટ ઝોનમાં સમસ્યારૂપી જમીન)</p>		
	<p>3. બાગાયતશાસ્ત્ર બાગાયતશાસ્ત્રના મૂળભૂત સિદ્ધાંતો ; ફળ અને વાવેતર પાકોની ઉત્પાદન તકનીક ; શાકભાજી અને મસાલાની ઉત્પાદન તકનીક</p>		

	; બાગાયતી પાકોમાં સંરક્ષણ અને મૂલ્યવર્ધન ; ગ્રીનહાઉસ ટેકનોલોજી		
	4. કીટકશાસ્ત્ર સંકલિત કીટક વ્યવસ્થાપન સિદ્ધાંતો (આઈ.પી.એમ.) (કીટક પરિસ્થિતિવિજ્ઞાન: કીટકના પ્રકારો, કીટક નિયંત્રણની અદ્યતન પદ્ધતિઓ, રેપેલન્ટ, અંત:સ્ત્રાવો, આઈ.પી.એમ.નો અવકાશ અને તેની મર્યાદાઓ); ખેતરના પાક અને સંગ્રહિત ધાન્યના કીટકો અને તેમનું વ્યવસ્થાપન ; બાગાયતી પાકોના કીટકો અને તેમનું વ્યવસ્થાપન		
	5. વનસ્પતિ રોગશાસ્ત્ર ખેતી પાકોમાં રોગ અને તેનું વ્યવસ્થાપન (તમામ ખેતી પાકોના મુખ્ય રોગોના લક્ષણો, ઈટીઓલોજી, રોગચક્ર અને વ્યવસ્થાપન)	36	
	6. કૃષિ ઈજનેરી જમીન અને પાણી સંરક્ષણ ઈજનેરીનો પરિચય (જમીન અને પાણી સંરક્ષણનો પરિચય, પાણી અને પવન દ્વારા જમીનનું ધોવાણ, જમીન ધોવાણ નિયંત્રણ માટે કૃષિ વનીકરણ હસ્તક્ષેપ) ; ફાર્મ મશીનરી અને પાવર (ભારતમાં ફાર્મ પાવરની સ્થિતિ, આઈ.સી. એન્જીન, પ્રાથમિક અને દ્વિતીયક ખેડાણ માટેના સાધનો, કૃષિમાં વપરાતા સાધનો)		
	7. કૃષિ વિસ્તરણ કૃષિ વિસ્તરણશાસ્ત્ર અને સંચારના મૂળભૂત સિદ્ધાંતો (વિસ્તરણ શિક્ષણ; વ્યાખ્યા, જરૂરિયાત, અવકાશ, મહત્વ, કાર્ય અને સિદ્ધાંતો, ટીચીંગ-લર્નિંગ પ્રોસેસ, પ્રોજેક્ટેડ અને નોન- પ્રોજેક્ટેડ ઓડિયો વિઝ્યુઅલ્સ, પદ્ધતિ અને પરિણામ પ્રદર્શન, સંચારના ઘટકો, કૃષિમાં આઈસીટી(ICT), KVK, SSK, ATMA, FTC અને KCC નો ખ્યાલ) ; ઉદ્યોગસાહસિકતા વિકાસ (અર્થ, લક્ષણો, ઉદ્યોગસાહસિકોના પ્રકારો, આદર્શ ઉદ્યોગસાહસિકોના લક્ષણો, નાના કૃષિ ઉદ્યોગ માટે પ્રોજેક્ટની તૈયારી)	24	
	8. કૃષિ અર્થશાસ્ત્ર કૃષિ અર્થશાસ્ત્રના મૂળભૂત સિદ્ધાંતો (અર્થશાસ્ત્ર, માલ અને સેવાઓ)		
	* Note ઉપર્યુક્ત ક્ષેત્રોમાં વર્તમાન વલણો અને તાજેતરની પ્રગતિઓ અંગેના પ્રશ્નોનો પણ સમાવેશ કરવામાં આવશે.		
	કુલ ગુણ	200	

ખાસ નોંધ:- સંબંધિત મુદ્દા (Topic) સામે દર્શાવેલ ગુણ સૂચિત ગુણ છે, જે ઉમેદવારોની સરળતા તથા જાણકારી માટે છે, જેમાં જરૂર જણાયે સામાન્ય ફેરફારને અવકાશ રહેલ છે. જે માટે મંડળ કોઈપણ જાતનું કારણ આપવા બંધાયેલ નથી.